

PAYER IMRE

Szezám, tárulj!

A vers: varázsige. Olyan, mint a Szezám-tárulj az Ezeregyéjszakában. Mindig úgy hat, mintha éppen akkor születne, amikor olvassák, hallgatják, akkor is, ha több ezer évvel ezelőtt alkották volna. Mert a vers – az igazi költemény értelmében használok a szót, nem verstanilag – nem dokumentum, nem monumentum. Nem emlékeztet, nem tolmácsol valami másról. Nem a virtuozitás teszi, nem a versformák kicentizése. Azok már következményei valaminek, együtt járnak azzal, elválaszthatatlanok tőle. A szavakat a beszélgetésben használjuk, de azok abban még nem nyílnak ki igazán. A költészet egy másik közeg. A forma a közegből következik. A rímes, ritmikus szöveg virtuózan csiszolt epika vagy dráma marad, ha nem kerül be ebbe, a nyelv másféle közegébe. A verset nem lehet elemezni, csak értelmezni lehet. Retorikai létmódja nem kézikönyvszerű, hanem elementáris, olyan nyelvi történet, amely mozgásba hozza a lelki energiákat. Ily módon teremt a semmiből, vagyis létesít. Vissza kell menni egészen kezdetekig (Do you speak neandervölgy?). A jelző nélküli költő az igazi költő. Az alanyi helyett jobb lenne az akarati, a tárgyias helyett a tapasztalati mondani. De nem ebben a közegben zajlik az, ami a költészetet költészetté teszi. A lényeg: meghallani azt a szót a nyelvben, ami létbe hozza találkozásomat a világegésszel. A költő a legöregebb legfiatal.

Noé, a paradicsomhal

Lefüggönyözött garzon mélye.

Leszbikus félhomály.

Noé, a paradicsomhal fel-
-alászik a világháborús akváriumban.

Pöttömpicur, a neurotikus törpepapagáj
alumínium kalitkában tépdesi tollát,
hörpint tálkájából.

E., a hatvanötéves, nyugdíjas nő
a vetetlen ágy szélén ül. Sms-t küld
szerelmének, a hatvankétéves
programtanácselnőknőnek.

Hosszú a szerelem, rövid a reménység.

E. leveszi a szemüvegét. Megtörli.

Könnycsepp csordult a dioptriára.

E. látása elhomályosul.

Az akváriumba vezető csövön át
ömleni kezd az oxigén.

Noé kiveti magát a szőnyegre. Földet ér.